

PROSPER:

Насърчаване на социалното предприемачество във висшето образование за проспериращо общество

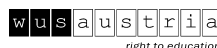
(номер на проекта 2020-1-PL01-KA203-081895)

IO1:

Курс за смесено обучение на тема "Справяне с реални предизвикателства чрез социално предприемачество"

Модул 3: Финансиране на социалното предприемачество

(отговорен партньор: US)

Партньори на ПРОСПЕР

Съдържание

Въведение.....	3
Очаквани резултати от обучението	Error! Bookmark not defined.
Теоретична основа.....	4
Упражнения и казуси	219
Препратки.....	Error! Bookmark not defined. 30

Партньори на ПРОСПЕР

I. Въведение

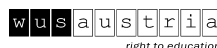
Основната цел на модула "Финансиране на социалното предприемачество" е да запознае учениците с различните видове източници за финансиране на различни субекти на социалното предприемачество. Те ще придобият умения как да получават средства при създаването и функционирането на звена, създадени за целите на социалната и трудовата интеграция на бенефициентите. Модулът ще научи учениците и как да обединяват средства от различни източници и да оценяват риска, свързан с управлението на финансите.

Структурата на настоящия документ е следната:

- I. Въведение
- II. Теоретична основа
 1. Въведение
 2. Източници на финансиране на SE
 - 2.1 Финансиране на SE на ниво ЕС
 - 2.2 Финансиране на SE на държавно и местно равнище
 3. Финансиране на отделни субекти в Полша
 - 3.1 Центрове за социална интеграция (ЦСИ), Клубове за социална интеграция (КИС)
 - 3.2 Неправителствени организации, извършващи стопанска дейност
 - 3.3 Заведения за професионална рехабилитация (ZAZ), работилници за професионална дейност (WAZ)
 4. Упражнения и казуси
 5. Ресурси

Основните очаквани резултати от обучението са:

- (1) Обяснете основните видове източници на средства за ЮИЕ на равнище ЕС, на държавно и местно равнище;
- (2) Опишете възможните източници на финансиране на SE при създаването на SE;
- (3) Опишете възможните източници на финансиране на SE по време на управлението на SE;
- (4) Анализирайте разликите между финансирането на различните видове SE;
- (5) Идентифицирайте възможните пречки в процеса на набиране на средства;
- (6) Разберете възможните възможности за присъединяване на средства от различни източници;
- (7) Оценка на риска, свързан с финансирането на SE;
- (8) да обмислите как уменията, придобити по време на курса, могат да бъдат приложени при създаването и управлението на социално предприятие за социална промяна.

II. Теоретична основа

1. Въведение

През последните години идеята за социална икономика става все по-известна не само в литературата и теоретичните разсъждения, но и в ежедневноата практика. Социалното предприемачество се приема като иновативно и практическо решение на проблема с безработицата не само на ниво нормативни актове и официален политически дискурс, но и в ежедневноите действия на все повече местни общини и други социално-политически субекти.

Социалната икономика в наши дни означава различни видове социални предприятия, които имат за цел да действат за увеличаване на социалното сближаване в местните общности (Kaźmierczak and Rymysza, 2007). Нейната основна цел е ефективното свързване на всички социални елементи с икономическите. Социалната икономика означава по-скоро различни институционални и правни форми, като например социални предприятия, социални кооперации, центрове за социална интеграция и т.н., чиято основна цел е да се предотврати социалното изключване и професионалното активиране на маргинализираните хора в социално-икономически план. Но също така и стопанските дейности в рамките на организацията на Третия сектор.¹ Неговата основна задача е ефективно да съчетава социалното с икономическото.

Настоящите опити за дефиниране на социалната икономика са свързани с Хартата на принципите на социалната икономика CEP-CMAF от 2002 г. (Kaźmierczak and Rymysza, 2007). В нея се казва, че: организациите на социалната икономика са социални и икономически субекти, които работят във всички сектори. Те се отличават главно по своите цели и характерна форма на предприемачество. Социалната икономика включва организации като кооперации, взаимоспомагателни дружества, асоциации и фондации. Тези дружества са особено активни в определени области, като например социална защита, социални услуги, здравеопазване, банково дело, застраховане, селскостопанско производство, потребителски въпроси, сдружаване, занаяти, жилища, доставки, квартални услуги, образование и обучение, както и в областта на спортната култура и отдиha.

Опитвайки се да създадем определен "идеален модел" на социално предприятие (от ЕМЕС), трябва да обърнем внимание на два вида критерии, на които трябва да отговаря такова предприятие: икономически и социални критерии.

Икономическите критерии включват:

- (1) Провеждане на постоянна дейност с пряка цел производство на стоки и услуги;

¹ Сравнете: M. Rymysza Druga fala ekonomii społecznej w Polsce a koncepcja aktywnej polityki społecznej. [w]: Kaźmierczak, M. Rymysza (red.), Kapitał społeczny. Ekonomia społeczna, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2007, p. 175-176;

- (2) Висока степен на автономност - социалното предприятие възниква като доброволна инициатива на група хора, които го управляват и решават дали то да продължи или да прекрати дейността си, въпреки че по отношение на финансирането може до известна степен да зависи от публични субсидии;
- (3) Съобразено ниво на икономически риск - функционирането на социалното предприятие зависи от усилията на неговите членове и персонал и от способността им да набавят необходимите ресурси;
- (4) Възможност за използване на платена и социална работна ръка в дейността си.

Социалните критерии включват:

- (1) Дейността на социалното предприятие трябва да бъде насочена към подкрепа и развитие на местната общност и насърчаване на чувството за социална отговорност на местно ниво, а производството на стоки и услуги трябва да намери своята пазарна ниша;
- (2) Социалното предприятие възниква в резултат на колективната дейност на хора, принадлежащи към дадена общност, които споделят едни и същи проблеми или цели;
- (3) Демократичното управление на социалното предприятие не е подчинено на притежаването на капиталови дялове;
- (4) Социалните предприятия могат да бъдат както организации, които не могат да разпределят печалбите си, така и структури като кооперации, които могат да разпределят печалбите си само в ограничена степен (Sztrak, Sliwiński M, 2008; Kaźmierczak, 2007).

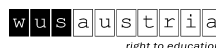
2. Източници на финансиране на СП

2.1 Финансиране на СП на ниво ЕС

Възможности за финансиране на социалната икономика и приобщаващото предприемачество могат да бъдат намерени в повечето програми за финансиране на ЕС, като някои от тях са пряко насочени към този сектор, а други го достигат чрез участниците в социалната икономика. В Плана за действие за социалната икономика, представен на 9 декември 2021 г., авторите подчертават, че липсата на достъп до финансиране е една от пречките за развитието на социалното предприемачество. С плана за действие Комисията предложи конкретни мерки, които да спомогнат за мобилизирането на пълния потенциал на социалната икономика, като се основава на резултатите от Инициативата за социално предприемачество от 2011 г. и Инициативата за стартиране и разширяване на дейността от 2016 г.

Партньори на ПРОСПЕР

ЕС оказва подкрепа на доставчиците на микрофинансиране и финансиране на социални предприятия под формата на възстановимо и безвъзмездно финансиране, за да увеличи потенциала им за създаване на работни места и изграждане на по-социална и приобщаваща Европа. Съществува голямо търсене на микрофинансиране, като например микрокредити, особено сред уязвимите групи. Микрокредитирането обаче е все още млад и разрастващ се сектор, който се сблъсква с различията в правните и институционалните рамки в държавите членки и с разнообразието на доставчиците на микрокредити.

Програма "Заетост и социални иновации" (EaSI)

Програмата "Заетост и социални иновации" (EaSI) е финансов инструмент на равнище ЕС за насърчаване на високо ниво на качествена и устойчива заетост, гарантиране на адекватна и достойна социална защита, борба със социалното изключване и бедността и подобряване на условията на труд.

Комисията стартира следните дейности за подкрепа на доставчиците на микрокредити в рамките на програмата за заетост и социални иновации (EaSI):

- (1) Европейски кодекс за добро поведение в областта на микрокредитирането, определящ единен набор от стандарти за сектора на микрофинансирането в Европа. За да могат да се възползват от гаранцията за микрофинансиране на EaSI, небанковите доставчици на микрокредитиране трябва да се присъединят към Кодекса, а банките - да го одобряват;
- (2) Гаранция за доставчиците на микрокредити за увеличаване на кредитирането на микропредприемачи;
- (3) Програма за техническа помощ, която предоставя институционална оценка или финансов рейтинг на доставчиците на микрокредити и подпомага оценката на тяхното съответствие с Европейския кодекс за добро поведение при предоставянето на микрокредити. Тя също така осигурява изграждане на капацитет и управлява специално бюро за помощ за доставчиците на микрофинансиране;
- (4) База данни EaSI MicPro, която служи като източник на информация за доставчиците на микрокредити във всяка страна.

Европейски социален фонд плюс

За периода 2021-2027 г. програмата EaSI е трансформирана в Европейски социален фонд плюс (ЕСФ+) - важен източник на финансиране за насърчаване на социалната икономика и социалните иновации на национално, регионално и местно равнище. За програмния период 2014-2020 г. ЕСФ+ обединява четири инструмента за финансиране, които бяха отделни: Европейския социален фонд (ЕСФ), Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПНЛ), Инициативата за младежка заетост и Европейската програма за заетост и социални иновации (EaSI).

С бюджет от почти 99,3 млрд. евро за периода 2021-2027 г. ЕСФ+ продължава да дава важен принос към политиките на ЕС в областта на заетостта, социалните въпроси, образованието и уменията, включително структурните реформи в тези области.

Партньори на ПРОСПЕР

Фондът ще бъде и един от крайъгълните камъни на социално-икономическото възстановяване на ЕС след пандемията от коронавирус. Пандемията обърна в обратна посока постиженията в областта на трудовата активност, постави под въпрос образователните и здравните системи и увеличи неравенствата. Като част от политиката на сближаване ЕСФ+ ще продължи да изпълнява мисията си за подкрепа на икономическото, териториалното и социалното сближаване в ЕС - намаляване на различията между държавите-членки и регионите.

Подкрепата по линия на ЕСФ+ се управлява основно от държавите членки, като Комисията играе надзорна роля. Следователно финансирането се осъществява чрез:

- (1) Направление "Споделено управление" - изпълнява се от държавите-членки в партньорство с Комисията. Бюджетът на тези ресурси за програмния период 2021-27 г. е приблизително 98,5 млрд. евро;
- (2) Направление "Заетост и социални иновации" (EaSI) - изпълнява се от Комисията с бюджет от близо 762 милиона евро за периода 2021-2027 г.

ЕСФ+ финансира прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права чрез действия в областта на заетостта, образованието и уменията и социалното приобщаване. ЕСФ+ ще подкрепи прилагането на политиката на ЕС и националните структурни реформи в тези области, като по този начин ще допринесе за усилията на държавите членки за намаляване на безработицата, за повишаване на качеството и равните възможности в образованието и обучението и за подобряване на социалното приобщаване и интеграция. Финансирането от ЕСФ+ има за цел да осигури справедливо и приобщаващо възстановяване на Европа и е насочено към следните цели:

(1) Социално приобщаване

Активно включване

Социално-икономическа интеграция на граждани на трети страни

Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности, като например ромите.

Равен достъп до качествени услуги и модернизирани системи за социална закрила

Социална интеграция на хора, изложени на риск от бедност и социално изключване

Справяне с материалните лишения

(2) Образование и умения

По-добри системи за образование и обучение на всички нива

Равен достъп до качествено образование и обучение

Повишаване на квалификацията, преквалификация и учене през целия живот за всички

(3) Заетост

Достъп до качествена заетост за всички, включително младежка заетост

Модернизирани институции и услугите на пазара на труда

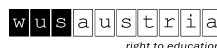
Балансирано между половете участие на пазара на труда

Адаптиране на работниците, предприятията и предприемачите към промените

Транснационално сътрудничество

Партньори на ПРОСПЕР

На равнище ЕС Комисията ще подкрепя транснационалното сътрудничество с цел ускоряване на разширяването на социалните иновации. В допълнение към целевото финансиране, предоставяно по линия на InvestEU и ЕСФ+, няколко други програми на ЕС за финансиране предоставят възможности за социалната икономика, социалните иновации и приобщаващото предприемачество:

- (1) програма "Хоризонт Европа", включително Европейския съвет за иновации (EIC), ускорителя EIC и Европейския конкурс за социални иновации.
- (2) Програма за единния пазар, включително подкрепа по линия на мрежата "Enterprise Europe Network", "Еразъм за млади предприемачи" и съвместните клъстерни инициативи
- (3) Програма LIFE
- (4) Еразъм+
- (5) Европейски фонд за регионално развитие
- (6) Програма Interreg Europe
- (7) Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
- (8) Програма "Цифрова Европа", включително подкрепа за европейските центрове за цифрови иновации
- (9) Програма "Граждани, равенство, права и ценности", която се изпълнява чрез национални звена за контакт
- (10) Фонд "Убежище, миграция и интеграция
- (11) Инструмент за предприсъединителна помощ
- (12) Инструмент за съседство, развитие и международно сътрудничество (<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1561&langId=en>)

2.2 Финансиране на ЮИЕ на държавно и местно равнище - OWES, PUP, PFRON Финансиране на социалната икономика и социалното предприемачество в Полша

В контекста на борбата срещу социалното изключване социалната икономика се разбира като инициативи в областта на политиката на пазара на труда, по-специално социално-професионалната интеграция на социално изключените групи, противопоставящи се на необоснованата поляризация на доходите в обществото (Leś, 2005 г.). Полските институции, третиращи като субекти на социалната икономика, са: Центровете за социална интеграция, клубовете за социална интеграция в рамките на социалната заетост и социалните кооперации и заведенията за професионална рехабилитация. Към гореспоменатите институции следва да се добавят и структурите на гражданския сектор.

Социалната кооперация не може да има по-малко от 5 и повече от 50 членове. Само кооперации, преобразувани от кооперации на инвалиди или слепи, могат да имат повече

Партньори на ПРОСПЕР

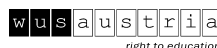
от 50 членове. Това е оправдано. Социалната кооперация може да привлече доброволци и да извършва платена уставна дейност. Балансовият излишък се разпределя за увеличаване на ресурсния фонд, инвестиционния фонд и за целите на социалната и професионалната реинтеграция на членовете. Това означава, че излишъците се използват от общността, а не от отделни членове. Съгласно Закона за социалните кооперации най-малко половината от членовете трябва да са лица, изключени или застрашени от изключване от пазара на труда. В ситуация, в която учредителите на кооперацията са неправителствени организации, местни правителствени единици или църковни юридически лица, тогава те са задължени да наемат поне пет души в кооперацията, измежду лицата, които са особено застрашени от изключване или изключени от пазара на труда (изброени в член 4, параграф 1 от Закона за социалните кооперации) (Ustawa z dn. 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. 2006 r., Nr 94, poz. 651) чл. 5a, ust.1) в срок от шест месеца от датата на вписване на кооперацията в Националния съдебен регистър.

Клубовете за социална интеграция не се занимават с икономическа дейност, не произвеждат стоки и услуги, но осигуряват заетост чрез организиране на общественнополлезни дейности и обществени работи. Тези работи се извършват с цел подобряване на околната среда, нейния естетически вид, адаптиране на обществени сгради за хора с увреждания, състоянието на местните пътища, развитие на услугите за жителите и др.

Закон за съоръженията за професионална рехабилитация по отношение на хората с увреждания. "... Те се създават за трудова заетост на хора с увреждания, включени в значителна степен на инвалидност, както и чрез професионална и социална рехабилитация, за да ги подготвят за живот в отворена среда и да подпомогнат осъществяването на пълноценен, независим и активен живот, доколкото позволяват индивидуалните им възможности" (Rozporządzenie w sprawie Zakładów Aktywności Zawodowej 2000 z dnia 31.01 Dz.U.nr6,77: art.2.1)

Проблемите с ясното и точно определение на икономиката и социалното предприемачество, разнообразието от дейности, извършвани от субектите на социалната икономика, и липсата на ясно разграничение между получателите на предоставената подкрепа правят изключително трудно създаването на ясни класификации на тези субекти. Въпреки това, когато се прави опит за класифициране на субектите на икономиката/социалното предприемачество въз основа на определяне на основните адресати и бенефициери на техните дейности, могат да се посочат тези, които

- (1) Основно се занимават с професионалната реинтеграция и социалната интеграция на хора, които по различни социално-икономически причини имат затруднения с активното изпълнение на трудовите си задължения (CIS, KIS, социални кооперации, чиято основна цел е да наемат на пазара на труда хора от групи в неравностойно положение);
- (2) се занимават със социалната интеграция на хората с увреждания чрез професионалната им активация, подготовка за започване на професионална дейност и създаване на работни места и условия на труд, адаптирани към специфичните нужди на заетите там (ZAZ и WTZ);

- (3) Субекти, които извършват постоянна стопанска дейност, но основната им цел не е печалба, а социално-икономическо развитие не само на своите членове, но и на местните общности и общините, в които работят - от организационна гледна точка обаче ще бъде трудно да се разграничи такава категория;
- (4) НПО, извършващи стопанска дейност.

Когато се тълкува социалното предприемачество от икономическа гледна точка (напр. Defourny), се отбелязва, че социалното предприемачество се отнася до непрекъснатата дейност, насочена към производство на стоки или продажба на услуги. Подчертава се високото ниво на автономност, което социалните предприятия трябва да имат, тъй като отделни лица или групи от хора ги управляват като част от отделни проекти. Обръща внимание на феномена на високия икономически риск, който трябва да бъде взет предвид от основателите. От тази гледна точка социалното предприемачество има много общо с традиционната търговска дейност поради наемането на служители, които следва да получават възнаграждение в зависимост от тяхната ангажираност и квалификация.

Широкоразпространените субекти на социалната икономика съществуват на полския пазар под различни правни форми. Те функционират въз основа на различни законодателни актове, например Закона за социалните кооперации, Закона за професионалната и социалната рехабилитация и заетостта на хората с увреждания, Закона за фондациите, Закона за сдруженията, Кодекса на търговските дружества.

В съответствие с тези правни разпоредби е възможно да се определят субекти на социалната икономика и социални предприятия.

Субект на социалната икономика (СПИ) са: социално предприятие, включително социална кооперация; структура за реинтеграция, предоставяща социални и професионални услуги за реинтеграция на хора, изложени на риск от бедност или социално изключване: CIS и KIS; ZAZ и WTZ, неправителствена организация или субект, извършващ стопанска дейност с нестопанска цел, действащ в обществена полза, или дружество с нестопанска цел; кооперация, насочена към заетост, т.е. трудова кооперация или кооперация за инвалиди и слепи.

Социалното предприятие (СП) се определя като организация, която отговаря на всички изброени по-долу условия:

- (1) е организационно и счетоводно обособено лице, което извършва стопанска дейност, вписана в Националния съдебен регистър, или платена дейност в обществена полза, или образователна дейност, чиято цел е:
 - социална и професионална интеграция на определени категории хора, изразена чрез нивото на заетост на тези хора:
 - заетост на поне 50 % от хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, с изключение на непълнолетните, или; безработните, или; завършилите CIS и KIS, или; работещите бедни, или; хората, напускащи младежки образователни центрове и младежки социално-терапевтични

Партньори на ПРОСПЕР

- центрове, или; хората, напускащи изправителни институции и приюти за непълнолетни;
- заетост на поне 30% от хората с умерени или тежки увреждания;
 - или изпълнението на социални услуги, предоставяни в местната общност, услуги за грижи или услуги за предучилищно образование в детски градини или други форми на предучилищно образование, с едновременното осъществяване на социална и професионална интеграция на лицата, посочени по-горе, изразяваща се в заетост на тези лица на ниво най-малко 20 %.
- (2) Това е предприятие, което не разпределя печалбата или балансовия излишък между заинтересованите страни, акционерите или служителите, а го разпределя за укрепване на потенциала на предприятието като неделим капитал и до известна степен за професионална и социална реинтеграция или за общественополлезни дейности, извършвани в полза на местната общност, в която предприятието работи;
- (3) То се управлява на демократична основа, което означава, че структурата на управление на социалните предприятия или структурата на собствеността им се основава на съвместно управление в случай на кооперации, акционерно участие на служителите или правила за участие на служителите, както е посочено от субекта в неговия устав или други учредителни документи;
- (4) Възнагражденията на всички служители, включително на ръководния персонал, са ограничени от лимитите;
- (5) Наема поне трима души въз основа на трудов договор, кооперативен трудов договор или граждански договор, с работно време от поне ¼ пълно работно време, а в случай на граждански договор - за не по-малко от три месеца и не по-малко от 120 работни часа общо за всички месеци, с пропорциите на заетост, посочени в точка 1.

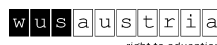
Финансирането на субектите на социалната икономика, включително субектите, определени като социални предприятия, може да се разглежда както при тяхното създаване, така и по време на функционирането им (изпълнение на приетата мисия, постигане на целите и предприемане на изпълнявани задачи и дейности). Такова разделение може да се възприеме и по отношение на финансовата подкрепа, която субектите на икономиката/социалното предприемачество могат да получат от институции и организации, създадени да ги подкрепят.

OWES - Центрове за подкрепа на социалната икономика

В Полша има специално създадени институции, чиято цел е да подпомагат икономически/социални предприемачески субекти - това са Центрове за подкрепа на социалната икономика. Това са структури или партньорства, акредитирани от министъра, отговарящ за социалната сигурност, които предоставят всички видове услуги за подкрепа на социалната икономика. Сред техните дейности са:

Партньори на ПРОСПЕР

- (1) Профилирани консултантски, образователни и бизнес услуги за ефективното функциониране на субектите на социалната икономика, включително подобряване на професионалната квалификация на служителите на субектите на социалната икономика и подпомагане на създаването и стабилността на работни места в областта на социалното предприемачество;
- (2) Подкрепа за хората, които са изключени от обществото или са изложени на риск от социално изключване, чрез субекти на социалната икономика, включително отпускане на субсидии за създаване на социални предприятия и подпомагане на действащите предприятия за създаване на допълнителни работни места;
- (3) Предоставяне на анимационни услуги на местно ниво за развитие на граждански организации и социално участие и инкубационни услуги.

В рамките на проектите, изпълнявани от OWES, които се основават главно на средства от Европейския социален фонд, разпределяни на регионално равнище, се планира създаването на работни места в социални предприятия. Тези дейности се подкрепят в рамките на следните форми на финансова подкрепа:

- (1) Пакет "Развитие" - средства, предназначени за разходи за развитие на икономическата дейност на организацията (задължителна платена и/или стопанска), следвайки плана, изготвен за развитието на тази дейност, по-специално за обучение и специализирани консултантски услуги за персонала, услуги и покупки, свързани с насърчаването на стопанската дейност, закупуване на материали (например книги, публикации, програми) за развитието на икономическата дейност на организацията;
- (2) Основно мостово подпомагане - безвъзмездна финансова помощ, отпускана под формата на месечна субсидия за социално предприятие в максимален размер на минималната работна заплата по смисъла на разпоредбите за минималната работна заплата, съчетана с помощ за ефективното използване на субсидията. Предвидената помощ е в размер на 1 600 PLN месечно на лице за период от шест месеца.

Планираната стойност на субсидията за създаване на работно място в социално предприятие е 24 000 PLN нето. Планираната стойност на мостовата помощ е 1600 PLN нетно на месец за едно създадено работно място, при спазване на максималните суми, посочени в точка 4.

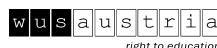
Социалното предприятие трябва да гарантира устойчивост на създадените работни места. Периодът на трайност е най-малко 13 месеца от датата на отпускане на субсидията или създаване на работното място.

Финансиране на социалните кооперации от Фонда на труда (ФТ) и Държавния фонд за рехабилитация на хора с увреждания (ДФРХУ)

В литературата по темата се подчертава, че социалните кооперации се създават и функционират до голяма степен благодарение на публични средства, превеждани под различни форми и по различни причини (най-често като субсидии, заеми, безвъзмездни

Партньори на ПРОСПЕР

помощи). Тези средства се предоставят на кооперациите чрез субсидии, отпускани на техните членове, както и чрез съфинансиране на самите кооперации в момента на тяхното създаване и по време на функционирането им (Politaj, 2011 г.).

В полската литература по темата се набляга на два източника за финансиране на социални дейности: държавния бюджет и фондовете на ЕС (Łojko, 2020).

В случай на средства от държавния бюджет, бенефициентите получават средства за създаване на социална дейност от следните източници:

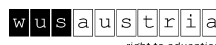
- (1) Фонд на труда (ФТ),
- (2) Държавен фонд за рехабилитация на хора с увреждания (PEFRON).

Еднократните субсидии от Фонда за труда се предоставят от районните бюра по труда (РБТ) на отговарящите на условията кооперативни членове. В съответствие с разпоредбите на Закона за насърчаване на заетостта и институциите на пазара на труда (чл. 46, ал. 1, т. 3) на безработно лице (или търсещо работа лице) могат да бъдат отпуснати еднократни средства за учредяване на социална кооперация или за присъединяване към нея след учредяването ѝ, включително за разходи за правна помощ, консултации и консултантски услуги, свързани с предприемането на тази дейност, в размер не по-голям от 6-кратния размер на средната работна заплата. Съфинансирането до този размер се отнася за всеки член-учредител на социалната кооперация (<https://zielonalinia.gov.pl/-/spoldzielnia-socjalna>). Освен това, областните бюра по труда могат да предоставят на социалната кооперация средства за финансиране на разходите за възнаграждения в рамките на шест месеца от датата на сключване на договора, изплащани ежемесечно в размер, не по-висок от минималната работна заплата за работа за период, не по-дълъг от шест месеца, за наети лица, посочени като безработни, или наети лица, посочени като търсещи работа (член 46, раздел 1, точка 4).

За създаването на социални кооперации може да се получи субсидия от Държавния фонд за рехабилитация на хора с увреждания (PEFRON). В размер, който не надвишава петнадесет пъти средната заплата, тези средства могат да бъдат отпуснати за еднократна помощ за хора с увреждания, които решат да станат членове на кооператив за създаване на работно място (Łojko, 2020).

Преди 1 юли 2017 г. отпуснатите средства не можеха да надвишават четири пъти средната заплата на един член-основател на кооператива и три пъти средната заплата на един член, присъединил се към социалния кооператив след неговото създаване. От 1 юли 2017 г. обаче, в случай на лица, които решават да учредят или да се присъединят към социален кооператив, максималната стойност на средствата, които посоченото лице може да получи, е увеличена до шест пъти средната работна заплата (Информация за функционирането на социалните кооперативи ...: 46)

В същото време трябва да се отбележи, че средствата от субсидията могат да се предоставят за закупуване на оборудване, машини, офис консумативи, стоки, но нямат право например на възнаграждения на членовете, закупуване на земя или закупуване и ремонт на помещенията, в които се намира кооперативът (Koral, 2008)

Партньори на ПРОСПЕР

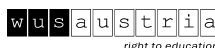
3. Финансиране на отделни предприятия в Полша

3.1 Центрове за социална интеграция (ЦСИ) и клубове за социална интеграция (КИС)

Финансирането на Центровете за социална интеграция, както и на Клубовете за социална интеграция, за които стана дума по-горе, се основава на комбиниране на средства от различни източници - т.е. на финансов инженеринг.

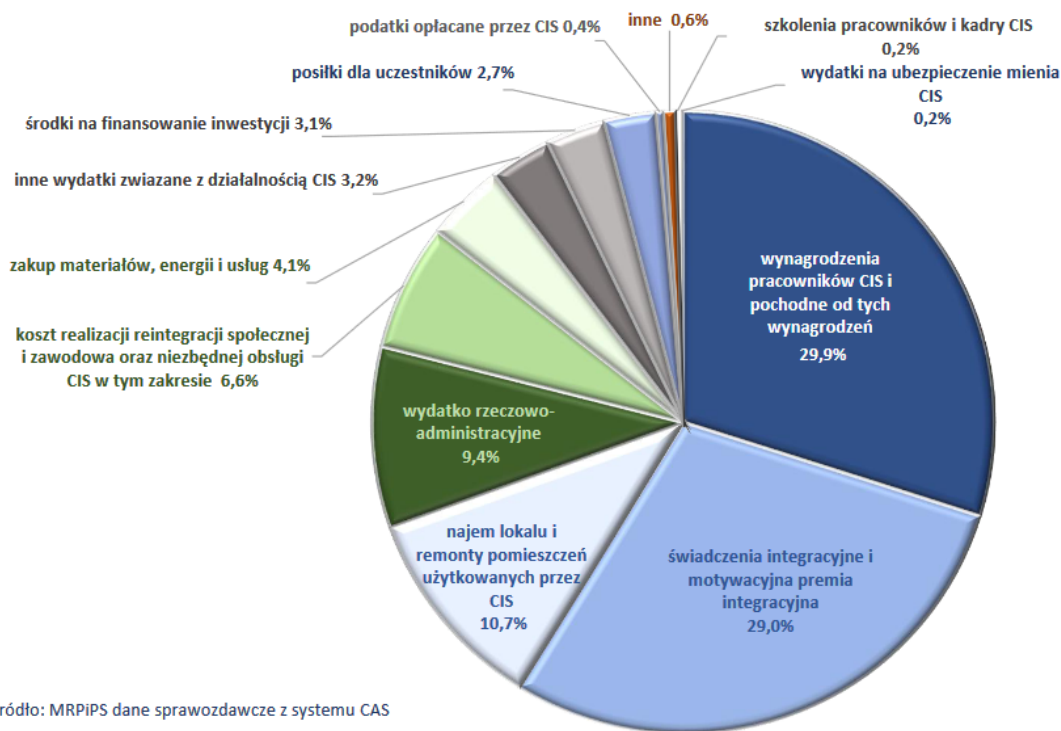
Създаването на Центъра може да се финансира със субсидия за оборудване от приходите на воеводското самоуправление, предназначени за изпълнение на воеводската програма за превенция и решаване на проблемите, свързани с алкохола (чл. 7.1. Точка 2 от Закона от 13 юни 2003 г. за социалната заетост, Държавен вестник № 122, бр. 1143 от 2003 г.). От друга страна, дейностите на КИС се осъществяват с използването на няколко източника. Потенциалните източници на финансиране леко се различават при КИС, управлявани от местни правителствени единици, и КИС, управлявани от неправителствени организации.

В първия случай това е субсидия от средствата на общината, субсидия от провинциални фондове (за първото оборудване или дейност през първите месеци на работа), средства от Европейския социален фонд и собствени приходи от услуги, търговия или производствена дейност. В последния случай става въпрос и за собствени средства на институцията, управляваща центъра - от събирания, дарения (включително 1% данък) и други източници. Центровете получават и средства от Фонд "Трудова заетост" за изплащане на интеграционни добавки и от Държавния фонд за рехабилитация на инвалиди (ДФРЛ) за изпълнение на специални програми за реинтеграция [Информация за функционирането на центровете за социална интеграция и клубовете, работещи по Закона от 13 юни 2003 г. за социалната заетост - за периода 2018-2019 г., стр. 31; вж. 10 от Закона от 13 юни 2003 г. за социалната заетост, Държавен вестник от 2003 г., бр. 122, позиция 1143).

Партньори на ПРОСПЕР

Графика 2. Структура на разходите за ОНД в Полиа през 2018 г.

Źródło: MRPIPS dane sprawozdawcze z systemu CAS

В ситуация, в която структурата, управляваща Клуба за социална интеграция (КИС), е местна власт, списъкът на планираните разходи и приходи на клуба (прогноза) следва да бъде включен във финансовия план на управляващата структура и тази структура следва да приеме бюджета на клуба на тази основа. От друга страна, в ситуацията на КИС, управляван от неправителствена организация, и когато местната власт не е осигурила изцяло средства за изпълнението на програмата за социална и професионална реинтеграция (а това е въпросът в повечето случаи), клубът трябва да търси външни източници на финансиране на дейността си. Те могат да бъдат публични източници и в ограничена степен - непублични (Ръководство. Създаване и управление на клуб за социална интеграция, 2010 г.).

При публичните източници основната форма на прехвърляне на публични средства към неправителствени организации от страна на органите на публичната администрация (община, регионални центрове за социално подпомагане, отдели за социална политика на областните администрации) е покана за представяне на предложения. Както е определено в Закона за обществените помощи и доброволческата дейност, откритият конкурс е начин за избор на организации, които ще получат субсидии от публичните органи за изпълнение на задачи. Законът предвижда и възможност за прехвърляне на средства на организацията за изпълнение на задачата без конкурсна процедура. Неправителствена организация може да се обърне към органите на самоуправление с искане за съфинансиране или финансиране на изпълнението на публична задача извън

конкурс, а органите на самоуправление могат да удовлетворят това искане, при условие че

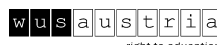
- (1) Счита, че изпълнението на такава задача е необходимо в местната общност;
- (2) Размерът на съфинансирането или финансирането на публична задача не надвишава сумата от 10 000 PLN;
- (3) Публичната задача ще бъде изпълнена в рамките на 90 дни.

Възможността за прехвърляне на безвъзмездни средства без конкурсна процедура е запазена изключително за местните органи на управление - тя не може да се прилага от органите на държавната администрация (воеводи, ръководители на централни служби, министри).

Социалните клубове за интеграция могат да бъдат финансирани, макар и в много ограничена степен, и с частни средства, получени от грантове на частни фондации, дарения, обществени сбирки, а в случаите, когато водещият орган е организация в обществена полза - от механизма 1% (Ръководство. Създаване и управление на социален клуб за интеграция, 2014 г.).

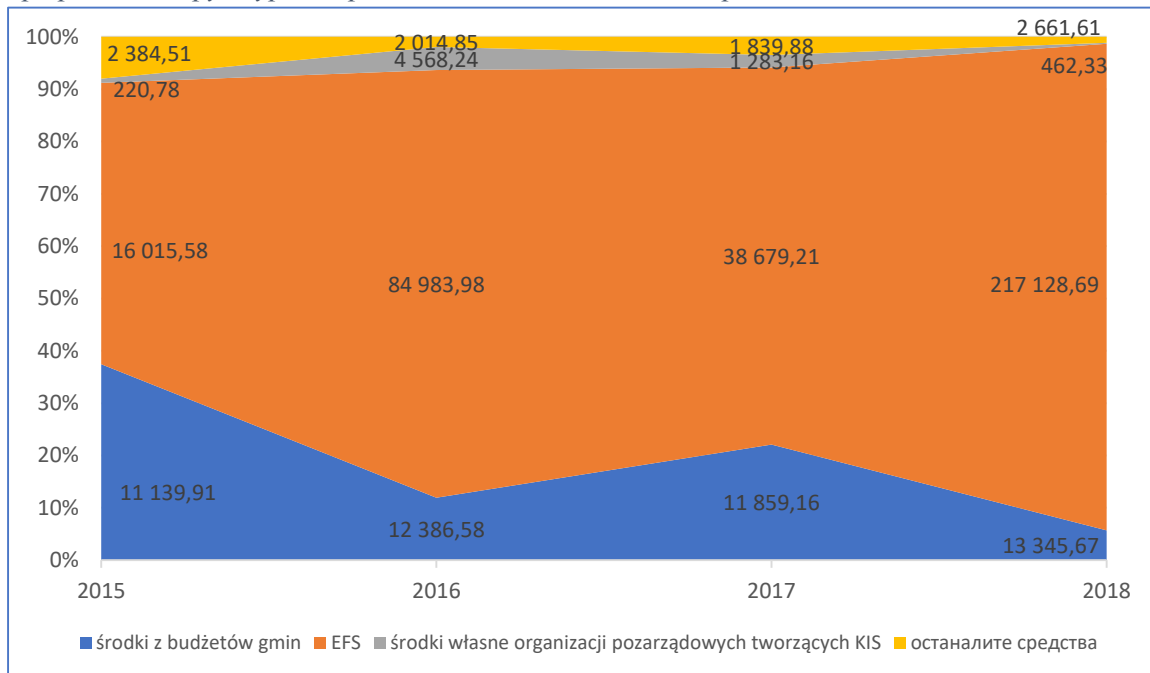
Бюджетите на КИС се характеризират със значителна динамика, чийто източник може да бъде открит най-вече в наличието на средства от ЕСФ и активността при получаването на безвъзмездни средства за изпълнението на проекти, финансирани от Европейския съюз, от отделните субекти и в отделните воеводства. Що се отнася до източниците на приходите на КИС, могат да се направят няколко извода:

- (1) Най-големият източник на приходи за КИС са средствата от ЕСФ (средно за Полша около 70 %); има обаче воеводства, в които тези средства не се използват;
- (2) Общините участват във финансирането на КИС (средно 22% от приходите), въпреки че приносът им по воеводства варира значително;
- (3) Даренията са от допълнително значение за финансирането на КИС, включително 1 % за ОПП;
- (4) Собствените средства на неправителствените организации, създаващи КИС, също играят важна роля [Информация за Сейма и Сената на Република Полша относно функционирането на центровете и клубовете за социална интеграция през 2016-2017 г.].

Партньори на ПРОСПЕР

Графика 3. Структура на финансите на КИС в Полша през 2015-2018 г.

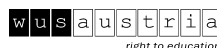

Източник: Данни за отчетане на MRPiPS от системата CAS

3.2 Неправителствени организации, извършващи стопанска дейност

Системата за финансиране на неправителствените организации следва да се разбира като съвкупност от източници и методи на финансиране, чийто общ елемент е получателят на средствата, т.е. неправителствените организации и други организации в обществена полза. В Полша тази система не е вътрешно съгласувана, компонентите ѝ невинаги са логически свързани помежду си и най-вече предлаганите решения не са адекватни на нуждите и възможностите на неправителствените организации. По-специално, те не са адаптирани към разнообразието от субекти, формиращи третия сектор (Schimanek, 2015 г.). Настоящите решения за финансиране отразяват и различни начини на мислене и възприемане на неправителствените организации в Полша. Преобладават два подхода: третиране на неправителствените организации като форма на благотворителност, основана предимно на доброволен труд, и възприемането им като изпълнители на обществени задачи (Schimanek, 2015 г.). Финансирането с публични средства е структурирано и стандартизирано чрез Закона за обществените ползи и доброволческата дейност (наричан по-нататък Закон за обществените ползи и доброволческата дейност; Държавен вестник от 2003 г., № 96, бр. 873, с измененията).

С оглед на закона неправителствените организации могат да използват различни източници и форми на финансиране. Приходите на организацията могат да бъдат от стопанска дейност, но тази дейност не може да бъде преобладаващата дейност на организацията. В хода на стопанската си дейност организацията може да продава услуги или стоки с цел печалба. Печалбата от стопанската дейност обаче трябва да се разпределя

за уставните цели на организацията. Започването на стопанска дейност изисква регистрация в Националния съдебен регистър. Тя не се изисква в случай на платена дейност в обществена полза, която е друг метод за получаване на средства и дава възможност за продажба (таксуване) на услуги или стоки без печалба ("по себестойност"). Дейността не може да е с цел печалба, т.е. приходите, свързани с нея, трябва да са равни на разходите.

Една от най-разпространените форми на финансиране на дейностите на дадена организация е безвъзмездната помощ. Това е безвъзмездна финансова помощ, която организацията получава от дарителя/спонсора за цел, съответстваща на нейния устав.

Особена форма на субсидия е т.нар. малка субсидия - тя се отпуска от местните власти по опростен начин, т.е. без обявяване на покана за представяне на предложения. Максималният размер на финансирането за малки субсидии е 10 000 PLN. Малките субсидии се отпускат за дейности, които не продължават повече от 90 дни.

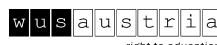
Регрантирането е друг начин за получаване на средства от НПО. В този случай неправителствената организация играе ролята на партньор, който от името на местната власт организира конкурси за безвъзмездни средства, награди и субсидии за населени места.

Често срещана социална форма на финансиране на дейности, извършвани от неправителствени организации (със статут на ОПЛ), е 1% от данъка върху доходите на физическите лица, който данкоплатците могат да преведат на избрана от тях организация в обществена полза. Само организациите в обществена полза имат право да получават средства от 1%. Друга възможност за получаване на средства е публичното набиране на средства. Това е събиране на парични средства или вещи, което се извършва на обществени места. Даренията в натура и парични средства са помощи, предоставяни безвъзмездно от физически и юридически лица (фирми, други организации, дружества и др.).

3.3 Работилници за трудотерапия (Warsztaty Terapii Zajęciowej - WTZ) и центрове за професионално развитие (ZAZ)

Разходите за създаване и функциониране на трудотерапевтичните работилници (WTZ) се съфинансират със средства от PFRON, средства на местните власти и други източници. Принципът на съфинансиране означава съвместно внасяне на разходите за създаване и провеждане на работилниците от страна на звената на местното самоуправление на ниво окръг и PEFRON.

- (1) Максималното съфинансиране на създаването на трудотерапевтични работилници от Държавния фонд за рехабилитация на хора с увреждания (PFRON) е 70%;
- (2) Максималното съфинансиране на оперативните разходи, включително тези, произтичащи от увеличени брой участници в ЗТЗ, на трудотерапевтичните семинари от страна на PFRON е 90% от стойността им;

Партньори на ПРОСПЕР

- (3) Оперативните разходи на WTZ се финансират от областното самоуправление в размер на най-малко 10 % от разходите.

Семинарите по ерготерапия (WTZ) могат да се организират от фондации, асоциации и други организации. Заявлението за съфинансиране на разходите за създаване и функциониране на WTZ се подава до окръжния център за подкрепа на семейството (PCPR), компетентен по седалището на WTZ. Заявленията трябва да бъдат предоставени заедно с проекта на семинара. Проектът включва, наред с другото, статут на звеното, което възнамерява да организира работилницата, заявка на най-малко 20 кандидати за участници в работилницата с описание на степента и видовете им увреждания, план за дейността на работилницата, в който се посочват методите за работа с участниците в областта на социалната и професионалната рехабилитация, ангажимент за разработване на индивидуални програми за рехабилитация, предложения за щатния персонал на работилницата, като се посочва броят на длъжностите и необходимата квалификация, както и оценка на разходите за създаване и годишните оперативни разходи на работилницата.

Заявлението подлежи на оценка по същество и официална оценка, извършена от екип, назначен от старейшината в центъра за помощ. Въз основа на оценката на звеното, окръгът подписва споразумение със звеното, възнамеряващо да създаде работилница, в което се посочват условията и размерът на съфинансиране на разходите за създаване и функциониране на работилницата от средствата на фонда. Организаторът на WTZ представя финансовия план за следващата година до 15 октомври на предходната година. От 2022 г. субсидията от PFRON за един участник в WTZ е в размер на 24 096 PLN.

Центрове за професионално развитие - Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ)

Създаването и функционирането на центрове за професионално развитие (ZAZ) може да бъде съфинансирано от PFRON. Максималният размер на това съфинансиране за създаването на ZAZ не може да надвишава 65 % от общите разходи, а за функционирането му не може да надвишава 90 % от всички общи разходи годишно.

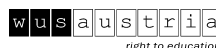
ZAZ може да бъде създадена от следните субекти (организатори):

- (1) Област;
- (2) Община;
- (3) Фондация;
- (4) Асоциация;
- (5) Друга социална организация, чиято уставна задача е професионална и социална рехабилитация на хора с увреждания.

Организаторът се обръща към съответното организационно звено на провинциалното самоуправление (на подчинение на провинциалния маршал) и сключва споразумение за съфинансиране на разходите за създаване и експлоатация на инсталацията със средства от PFRON. Условията на договора и размерът на финансирането подлежат на договаряне. Организаторът подава заявление до воеводата за получаване на статут на предприятие за професионална дейност. Като част от разходите за създаване на ZAZ от

Партньори на ПРОСПЕР

средствата на Държавния фонд за рехабилитация на инвалиди (PFRON) е възможно да се финансират:

- (1) Адаптиране на производствените помещения за предоставяне на услуги, социални и рехабилитационни помещения към нуждите на хората с увреждания;
- (2) Закупуване на рехабилитационно оборудване;
- (3) Оборудване на социални помещения за рехабилитация и помещения, в които се извършват производствени или обслужващи дейности, както и подготовка на работни места, включително закупуване на машини, инструменти и оборудване, необходими за осъществяване на производството или предоставянето на услуги;
- (4) Закупуване на суровини и материали, необходими за започване на производствена или сервизна дейност;
- (5) Закупуване или наемане на транспортни средства.

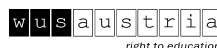
Като част от разходите за дейността на ZAZ, средствата от PFRON могат да се използват за финансиране на:

- (1) възнаграждение на хора с увреждания с тежка или умерена степен на увреждане - до 100% от минималната заплата (пропорционално на работното време, посочено в трудовия договор);
- (2) заплати на персонала на завода;
- (3) допълнителни годишни заплати, обезщетения при пенсиониране и смърт, както и юбилейни награди;
- (4) социалноосигурителни вноски, финансирани от работника и работодателя, здравноосигурителни вноски, плащани от работника, и вноски във фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и фонд "Труд", дължими от работодателя;
- (5) материали, енергия, материални и нематериални услуги;
- (6) транспорт и доставка на служители с увреждания;
- (7) обучение на хора с увреждания с ясно изразена значителна или умерена степен на увреждане, свързано с подготовката им за работа на свободния пазар на труда или в производствената или обслужващата дейност на предприятието;
- (8) обучение на персонала на завода;
- (9) отписване от фирмения фонд за социални придобивки или изплащане на обезщетения за отпуск, извършено въз основа на отделни разпоредби;
- (10) замяна на амортизирани машини, устройства и оборудване, необходими за осъществяване на производството или предоставяне на услуги;
- (11) подмяна на машини и оборудване, причинена от промяна в бизнес профила на предприятието или от въвеждането на технически или технологични подобрения;
- (12) други разходи, необходими за извършване на рехабилитация, поддръжка и управление на производствена или обслужваща дейност.

Разходването на средства от фонда за дейността на дружеството в нарушение на разпоредбите или непрехвърлянето на неизползваните средства от този фонд в отделна банкова сметка подлежи на финансови санкции. В случай на ликвидация или загуба на

Партньори на ПРОСПЕР

статут на предприятие за професионално обучение публичните средства, получени за предприятието за професионално обучение, и неувоените средства и средства от фонда за дейността на предприятието се превеждат на ПФРОН.

От 2022 г. нататък субсидията от PFRON за едно лице под грижите на ZAZ възлиза на 27 500 PLN.

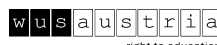
УПРАЖНЕНИЯ И КАЗУСИ

СОЦИАЛНА ИКОНОМИКА И СОЦИАЛНО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В ПОЛША

ВЪПРОС 1

Предприятие 'Być Razem' (<https://www.fundacjabycrazem.pl>)

Асоциацията за взаимопомощ "Бъдете заедно", основана в Чешин през 1996 г., работи за хора, засегнати от широк кръг социални проблеми, включително бездомност, бедност, насилие в семейството, безработица, пристрастяване и др. През 2004 г. сдружението получава от градския съвет опустошен завод на фирма "Полифарб" за възстановяване и използване. През 2007 г. членовете на сдружението създават Фондация за развитие на социални предприятия "Być Razem" и заявяват, че ще управляват икономическата дейност като социално предприятие. Задачата на фондацията е да набира средства за социалната дейност, за да стане независима от публичното финансиране, и да създава работни места за бездомни и изключени хора, както и да подпомага създадените от фондацията социални кооперативи. Фондацията има за цел: да върне изключените хора на пазара на труда, като създаде нови работни места за тях; да участва в съживяването на постиндустриалните райони на Силезия; да участва в приобщаването на изключените хора към пазара на труда, като използва работата и необходимостта от контакти с други хора като терапия и насърчава социалното предприемачество.

Партньори на ПРОСПЕР

Социалното предприятие на Фондацията за развитие на социални предприятия "Вуџ Razem" извършва разнообразни производствени и обслужващи дейности, като осигурява заетост на хора в риск от социално изключване и др:

- предоставя гастрономически услуги и кетъринг в "Bistro na Wałowej";
- също така предоставя професионални и комплексни перални услуги за хотели, туристически общежития, пансиони, ресторанти и санаториуми;
- дърводелството е друга сфера на услуги, предоставяни от социално предприятие;
- Продуктите WellDone®, произведени от дърводелците на фондация "Вуџ Razem", са изработени от естествени материали, прости, остроумни, интелигентни и полезни предмети, идеални за подаръци. Тези предмети са проектирани от млади дизайнери и се произвеждат от хора, които се връщат на пазара на труда, чрез заетост. Основната предпоставка за производството на продукти с марката WellDone® е високото им качество, както в сферата на тяхното производство, така и в уникалния художествен и функционален дизайн. Купувачът на тези продукти получава добре проектирана вещь с добро качество, на добра цена, и между другото, купувайки я, прави нещо добро за другите.

В социалното предприятие "Вуџ Razem" работят (във всички форми на стопанска дейност) 66 души. Всички служители са наети с трудови договори. През 2009 г. повече от 900 души, включително 330 дългосрочно безработни, са се възползвали от помощта на Фондацията за развитие на социални предприятия "Вуџ Razem". Всяка година няколко десетки от тях намират работа на свободния пазар или в стопански субекти, управлявани от фондацията. Сдружението беше включено в групата от петдесет организации, признати за примерни и включени в Атласа на добрите практики в социалната икономика. Общо около 3000 души годишно ползват помощта на сдружението (подслон, храна, социална, психологическа, правна помощ, заетост по линия на обществените работи, образование).

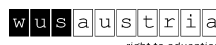
Q1.1 Описаният по-горе субект, който започва дейност по социално предприемачество, е:

- A. Център за социална интеграция;
- B. Бизнес дейност в рамките на организацията от третия сектор
- C. ZAZ

Въпрос 1.2 Ако приемем, че четирите форми на заетост на лица в риск от социално изключване, посочени по-горе, ще бъдат подкрепени по проекта, изпълняван от Центъра за подкрепа на социалната икономика (OWES), каква ще бъде сумата на подкрепата за създаването на всички позиции:

- A. $66 \times 24000 = 1\,584\,000$
- B. $66 \times 16000 = 105\,600$
- C. $330 \times 1600 = 528\,000$

MCQ:

Партньори на ПРОСПЕР

Правилен отговор:

AACSB:

Умение:

Цел:

ВЪПРОС 2

MCQ 1.2

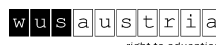
Baltów - JuraPark

Когато през 2001 г. стоманодобивният завод в Островец е затворен, безработицата в местния район, включително в Балтув, е над 30 %. През 2002 г. няколко местни жители на Балтов регистрират сдружението "Bałt". Заедно те започват да търсят начин за ефективно използване на ландшафтните ценности на региона, който да привлече туристи и да подмлади местността. Когато през 2001 г. са открити отпечатъците на динозаврите в района на Балтов, членовете на сдружението решават да използват откритието като туристическа атракция. През 2003 г. сдружение "Балт" заедно със сдружение "Делта" построяват Парка на Юра на територията на бившата дъскорезница. През парка е прокарана образователна пътека, показваща последователните епохи от историята на Земята, допълнена от цветни табла с описания на животни и растения. Основната атракция обаче са 50-те копия на динозаври в естествен мащаб. На входа на парка има просторно място, където са разположени сергии за сувенири.

Паркът Bałtów Jura има за цел:

- насърчаване на туристическото и икономическото развитие на местния регион: увеличаване на броя на работните места, развитие на местните предприятия, туристическа и ресторантьорска инфраструктура;
- повишаване на осведомеността относно екологичното образование; насърчаване на развитието на ферми за агротуризм и туристическа инфраструктура с необходимото внимание към местните природни ресурси (река, пейзаж и местна дива природа);
- осъществяване на дейности за социално активизиране на жителите, които да им позволят да се развиват самостоятелно.

През 2007 г. на частните терени, наети за сдруженията, е създадена ски пистата "Балтавианска Швейцария". Целта на това действие е да се осигури заетост извън сезона на 120 души, работещи за сдруженията. Създаването на ски пистата позволи да се удължи сезонът и да се осигури непрекъснатост на заетостта, т.е. през зимата за експлоатацията и поддръжката на пистата отговарят сарачите от Каменна. Социалното предприятие "Allozaur" е вид обществен център, на който сдруженията "Bałt" и "Delta"

Партньори на ПРОСПЕР

делегира работни места. То отговаря за обслужването на туристите и за общата работа за местността и двете сдружения. Служителите на "Allozaur" (25 души) се грижат за местната флора, почистват туристическите маршрути, паркингите, бреговете на реките. Те също така организират развлекателни събития и изработват сувенири. Сдруженията провеждат и обучения и програми за консултации на агротуристически ферми, финансирани със средства от Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" или Фонд "Граждански инициативи". В момента в населеното място функционират около 25 такива ферми. С цел подобряване на качеството на предлаганите от тях услуги сдружението организира обучения за собствениците на ферми в областта на маркетинга, рекламата и установяването на общи стандарти. В резултат на трансформациите и реструктурирането в управлението на атракциите на Туристически комплекс "Балтовски", на 1 декември 2017 г. DLF Invest стана едноличен собственик и управител на целия Туристически комплекс "Балтовски", като по този начин замени съществуващото сдружение "Делта".

Резултати от всички дейности:

- 120 служители, особено за дългосрочно безработни лица.
- Намаляване на равнището на безработица в населеното място от над 30 % през 2001 г. на 4 % през 2009 г.
- Изграждане на туристическа инфраструктура; 5 хотела и заведения за хранене, 25 агротуристически ферми, 5 еднолични ферми.
- Възстановена социална инфраструктура: места за социални и културни дейности, събития на открито.
- Балтов се посещава от няколко хиляди туристи (над 500 хил. туристи през 2008 и 2009 г.).²

V2.1 Въз основа на горното описание, посочете дали основната област и посока на дейностите, предприети от парка Bałtów Jura, са:

- A. Професионално активиране на хората с увреждания;
- B. Местно развитие, насочено към интеграция на социално и професионално изключени лица;
- C. Извършване на стопанска дейност при спазване на правилата и разпоредбите, приложими за икономическите субекти.

V2.2 Въз основа на горното описание можем ли да заключим, че основната форма на финансиране на предприетите дейности е била:

- A. Фонд "Труд", който финансира създаването на работни места;
- B. Субсидия от PFRON за създаване на работни места за хора с удостоверение за инвалидност;
- C. Преференциален, нисколихвен заем за развитие на бизнеса.

² <http://www.ekonomiaspoleczna.pl>

MCQ:

Правилен отговор:

AACSB:

Умение:

Цел:

ВЪПРОС 3*Звено за професионална дейност - "Перално стопанство" в град Воджислав Сливенски*³

Звеното за професионална дейност - "Пералня" е организационна единица в окръг Воджислав. То е създадено през 2008 г. с цел да осигури на жителите с увреждания подходяща социална и професионална рехабилитация. Служителите на обекта са наети на длъжностите: перач, гладач, магерист, чистач. Всички перални помещения са просторни и без архитектурни бариери, което улеснява свободното придвижване на хората с увреждания в предприятието. В допълнение към заплащането и професионалното активиране, което позволява на хората с увреждания да придобият важни житейски умения е точност, редовност, отговорност и дава удовлетворение от това, че са продуктивни на работното място, служителите участват в ежедневната рехабилитация на здравето. Благодарение на факта, че това модерно предприятие разполага с хигиенна бариера, то успешно предоставя професионални перални услуги, които се използват, наред с другото, от болници, хотели, ресторанти, здравни заведения, спортни клубове и индивидуални клиенти. В края на 2018 г. в него работят 46 служители на трудов договор, включително 33 служители с увреждания - 19 с тежки увреждания и 14 с умерени увреждания. Освен със звената на публичната администрация на местно ниво, каквото е Воджиславският окръг и други звена на местното самоуправление, пералнята работи в тясно сътрудничество с публични институции и неправителствени организации, работещи в полза на хората с увреждания. Наред с другото, тя използва постоянна подкрепа от Държавния фонд за рехабилитация на хора с увреждания. В областта на подпомагането на хората с увреждания в окръг Воджислав звеното работи, наред с другото, с ателиетата за трудотерапия в град Воджислав Сливенски и с околния център за подпомагане на хора с психични разстройства, управляван от Каритас. Благодарение на това сътрудничество е създадена интегрирана система, която позволява да се обединят силите, ресурсите, компетенциите и възможностите на публичните институции, неправителствените организации и представителите на местния бизнес за социалната и професионалната интеграция на хората с увреждания.

V3.1 Колко от посочените служители могат да получат подкрепа от фондовете на PFRON?

A. 46 служители

³ <https://www.zazwodzislav.pl>

В. 33 служители

С. 19 служители

Въпрос 3.2 Каква част от възнаграждението на хората с увреждания с тежка или умерена степен на увреждане може да се финансира със средства от PFRON?

А. До 65% от минималната заплата

В. До 90% от минималната заплата

С. До 100% от минималната заплата

MCQ:

Правилен отговор:

AACSB:

Умение:

Цел:

ВЪПРОС 4

Звено за професионална дейност в селското стопанство

Звено за селскостопанска професионална дейност (Rolniczy Zakład Aktywności Zawodowej - RZAZ) е създадено преди повече от 10 години в Станиславово, област Плоцк, по инициатива на Комитета за помощ на слепите в Полша със седалище в Ню Йорк и фондацията "Работа за слепи". Целта на съоръжението е да провежда професионална и социална рехабилитация на заети лица с тежка и умерена степен на инвалидност.

Задачите на Механизма трябва да провеждат цялостни стъпки за превръщането им в независими професионални, социални и домашни работници с увреждания чрез:

- организиране на работни места, съобразени с нуждите и възможностите на хората с увреждания; провеждане на професионално консултиране, обучение за работа и други дейности за улесняване на хората с увреждания да започнат работа на свободния пазар на труда;
- предоставяне на необходимата помощ на хората с увреждания при изпълнение на служебните им задължения и при решаване на лични въпроси;
- подобряване на лечението и запазването на рехабилитационните услуги за хора с увреждания;
- осигуряване на по-лесен достъп на работниците с увреждания до култура и отдиш, провеждане на културна и образователна дейност;

- извършване на индивидуална социална работа в полза на работници с увреждания;

В момента в компанията работят повече от 80 души, от които 58 са хора с увреждания.⁴

B4.1 Ако приемем, че разходите за създаване на горепосочената структура са 1 500 000 PLN, посочете максималния размер на съфинансирането за нейното създаване от фонда PFRON:

- A. 1 500 000 PLN
- B. 1 350 000 PLN
- C. 975 000 PLN

B4.2 Възможно ли е да се покрят следните оперативни разходи на тази структура като част от съфинансирането от фонда PFRON:

- A. Възнаграждение на хора с увреждания с удостоверена тежка или умерена степен на увреждане в размер на 0120% от минималната заплата (на служител на пълно работно време) ДА/НЕ
- B. Подмяна на машини по време на разработването на модеризираната преработвателна линия ДА/НЕ
- C. Транспортиране на служителите с увреждания от местоживеенето им до работното място ДА/НЕ

MCQ:

Правилен отговор:

AACSB:

Умение:

Цел:

СОЦИАЛНИ КООПЕРАТИВИ

ВЪПРОС 5

Пример за социална кооперация, създадена от безработни със средства, получени от областното бюро по труда

Три безработни жени получиха финансова подкрепа от Фонда на труда за създаване на социален кооператив, предоставящ градинарски услуги.

Всеки от тях получи субсидия от 30 000 злоти, което възлиза на 90 000 злоти. Средствата бяха отпуснати от Областното бюро по труда. Получените средства бяха използвани за

⁴ <http://www.fpdn.org.pl/zadania-zakladu.html>

закупуване на необходимото оборудване, включително косачки, хресторези, триони, а също и за офис оборудване (включително компютри, принтери, телефони). Част от средствата бяха отпуснати за рекламни услуги, предоставяни от социалния кооператив (включително уебсайт, рекламни банери, реклама в медиите).

Подаденото заявление имаше структурата на бизнес план с предположения за планираната инвестиция. Заявлението съдържаше следните характеристики (<https://zielonalinia.gov.pl/-/spoldzielnia-socjalna>):

- обхвата на планираните услуги;
- конкуренти;
- планираните разходи, финансирани от субсидията;
- финансов план, показващ структурата на очакваните разходи и приходи, свързани с управлението на социалната кооперация.

V5.1 Какъв е максималният размер на субсидията за безработно лице за създаване на социална кооперация?

- A. 4 пъти по-висока от средната заплата
- B. 6 пъти по-висока от средната заплата
- C. 8 пъти по-висока от средната заплата

V5.2 Трябва ли бизнес планът за набиране на средства за създаване на социална кооперация да взема предвид съществуващите конкуренти?

- A. Да
- B. Не

MCQ:

Правилен отговор:

AACSB:

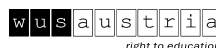
Умение:

Цел:

ЦЕНТРОВЕ ЗА СОЦИАЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

ВЪПРОС 6

Центърът за социална интеграция в Забже функционира от ноември 2020 г. и се управлява от сдружение MOST. Неговата цел е осъществяването на социална заетост и професионална и социална реинтеграция на хора в риск от социално изключване. Хората, които се възползват от тази оферта, имат възможност да повишат професионалната си квалификация и да укрепят самочувствието си чрез

- социална заетост въз основа на индивидуалната програма за социална заетост, прилагана в две групи: ремонт, строителство и почистване и грижи и администрация,
- полза от интеграцията,
- професионално обучение,
- коучинг,
- безвъзмездни средства за обучение,
- професионални стажове (хора, регистрирани в PUP, с увреждания),
- правни, психологически и семейни консултации,
- пакет за служителите,
- консултации за социално и гражданско образование.

Финансирането на дейностите по КИС може да се основава на:

- A. субсидии от собствените ресурси на общината
- B. средства от Европейския социален фонд
- C. собствени приходи от дейности по предоставяне на услуги
- D. средства от Фонда на труда
- E. всички изброени по-горе

MCQ: 3/

Правилен отговор: E

AACSB:

Умение:

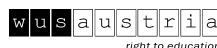
Цел:

ВЪПРОС 7

Сътрудничеството с Центъра за социална интеграция е един от първите етапи на активизиране на социално изключените лица. Участниците в него са хора, които по различни причини не могат да функционират на традиционния пазар на труда: бивши затворници, бездомни хора, трайно безработни, хора с увреждания, с психични заболявания, проблеми с алкохолна или наркотична зависимост и др.

Пречките, свързани с финансирането на дейностите в ОНД, включват:

- A. Високи първоначални разходи за създаване на ОНД
- B. Изисквания за жилища, изискващи големи разходи (необходимост от осигуряване на условия за провеждане на практическо професионално обучение)

- C. Сравнително високи разходи за поддържане на CIS и ресурси, отделяни за подпомагане на участниците
- D. Необходимост от придобиване и заплащане на висококвалифициран персонал (професионално образование, професионален опит, педагогическа подготовка и подходящи психосоциални компетенции).
- E. Всичко изброено по-горе

MCQ:

Правилен отговор: E

AACSB:

Умение:

Цел:

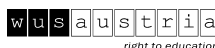
ВЪПРОС 8

Маршалското ведомство на Мазовецкото воеводство обяви открит конкурс за изпълнение на обществена задача, наречена: Подкрепа за развитието на активни местни общности в Мазовецко - избор на оператор на проекта. Операторът на проекта може да бъде неправителствена организация. Неговите задачи ще включват, наред с другото:

- подготовка на документацията за конкурса;
- провеждане на промоционални и информационни дейности за изпълнението на задачата;
- съществена подкрепа за изпълнителите на проекти;
- провеждане на конкурс за избор на изпълнители на проекти;
- избор на изпълнители на проекти, подписване на договори с тях и прехвърляне на средства за изпълнение на проектите;
- мониторинг и оценка на изпълнението на проекта;
- уреждане на проектите и цялата задача.

В.8.1 Какъв механизъм за финансиране е избран за изпълнението на задачата?

- A. Спонсорство
- B. Набиране на средства
- C. Преотстъпване
- D. Групово финансиране
- E. Нищо от горното

MCQ:

Правилен отговор:

AACSB:

Умение:

Цел:

ЦЕНТЪР ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ (ZAZ)

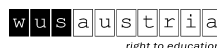
ВЪПРОС 9

Сдружение "Актив" функционира от 15 години в един от градовете на Свентокшиското воеводство. Целта му е да работи за социалното и професионалното активизиране на хората с увреждания. От самото начало сдружението организира множество семинари и обучения за хора с увреждания, за да ги подготви за заетост на отворения пазар на труда. Въпреки професионалната подготовка и високата мотивация на участниците да започнат работа, само няколко от тях са наети на работа. Анализите, проведени от сдружението, показват, че най-честата причина за ненаемането на тези хора е липсата на професионален опит и свързаната с това несигурност на работодателите по отношение на техните компетенции и независимост. Поради това сдружението поема инициативата за създаване на Заведения за професионална рехабилитация (ZAZ), в които да бъдат наемани хора с увреждания. Натрупването на опит в работата в ZAZ би повишило и пригодността им за заетост на отворения пазар на труда.

Анализът на местния пазар, извършен от асоциацията, разкри ниша в областта на кетъринг услугите, което накара организаторите да положат усилия за създаване на кетъринг компания със статут на ZAZ.

Заявлението за създаване на ZAZ, адресирано до воеводата, включва финансирането на следните задачи:

- ремонт на помещението, предназначено за производствени дейности;
- закупуване на съдове и кухненски принадлежности, необходими за започване на бизнес,
- закупуване на хранителни продукти, необходими за започване на дейността на ZAZ;
- закупуване на автомобил за превоз на стоки;
- възнаграждение на хора с увреждания с удостоверена тежка или умерена степен на увреждане;
- заплати на персонала;
- допълнителни годишни заплати, обезщетения при пенсиониране и смърт, както и юбилейни награди;

- социалноосигурителни вноски;
- материали, енергия, материални и нематериални услуги;
- обучение на хора със значителна или умерена степен на увреждане, свързано с подготовката им за работа на свободния пазар на труда или в производствената или обслужващата дейност на предприятието;
- подмяна на амортизирани машини, устройства и оборудване, необходими за осъществяване на производството или предоставяне на услуги.

Бюджетът на проекта е 1 000 000 злоти, от които 200 000 злоти са разходите за създаване на ZAZ, а годишните разходи за дейността на ZAZ се оценяват на 800 000 злоти.

Въпрос 9.1: Каква част от възнаграждението на хората с увреждания с тежка или умерена степен на увреждане може да се финансира със средства от PFRON?

- A. До 65% от минималната заплата
- B. До 90% от минималната заплата
- C. До 100% от минималната заплата

B9.2 Кои от следните елементи се квалифицират като оперативни разходи на ZAZ, които могат да бъдат финансирани със средства от PFRON?

- A. Закупуване на автомобил за превоз на стоки
- B. Обучение на хора с ясно изразено значително или умерено увреждане, свързано с подготовката им за заетост на отворения пазар на труда
- C. Ремонт на помещението, предназначено за производствени дейности;

Q9.3 Какъв е максималният размер на финансирането от PFRON, което може да получи асоциацията за създаване на ZAZ?

- A. 130 000 PLN
- B. 180 000 PLN
- C. 200 000 PLN
- D. 520 000 PLN

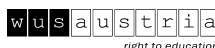
MCQ:

Правилен отговор:

AACSB:

Умение:

Цел:

Партньори на ПРОСПЕР

РЕСУРСИ:

Финансиране от ЕС - Социална икономика и приобщаващо предприемачество,
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1561&langId=en>

<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20031221143/U/D20031143Lj.pdf>

<http://www.fpdn.org.pl/zadania-zakladu.html>

<http://zatrudnieniesocjalne.pl/wp-content/uploads/2017/07/Poradnik-ZAKLADANIE-I-PROWADENIE-KIS-Centrum-Ekonomii-Spolecznej.pdf>

<https://docplayer.pl/223022132-Model-regrantingu-wraz-z-instrukcja-stosowania-wydanie-iii-poprawione-tomasz-schimanek-stan-prawny-31-lipca-2021.html>

<https://niepelnosprawni.gov.pl/art,10,warsztaty-terapii-zajeciowej>

<https://poradnik.ngo.pl/jak-finansowac-ngo>

<https://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/Informacja,o,KIS,i,CIS,4107.html>

<https://www.iwop.pl/aktualnosci/jak-finansowac-dzialalnosc-organizacji-pozarzadowej/>

<https://zielonalinia.gov.pl/-/spoldzielnia-socjalna> [wejście 16.02.2002.]

Informacja o funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych działających na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych za okres 2018-2019. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2020.

Informacja o funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych działających na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych za okres 2018-2019. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2020.

Kaźmierczak T. , Zrozumieć ekonomię społeczną, in: Kaźmierczak, M. Rymsza (ed.), Kapitał społeczny. Ekonomia społeczna, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2007, p. 110;

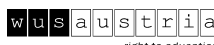
Koral J. , (2008), Podmioty ekonomii społecznej. Spółdzielnie socjalne, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa

Koral J. , (2008), Podmioty ekonomii społecznej. Spółdzielnie socjalne, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa

Leś E. "Nowa ekonomia społeczna wybrane koncepcje" Trzeci Sektor 2 Fundacja Instytut Spraw Publicznych Warszawa 2005: 37

MRPiPS dane sprawozdawcze z system CAS

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U 2021 poz. 1128)

Обвешчение Министра Родзини и Политики Сполечнеј з днин 7 листопад 2021 р. в справе оглосzenia једнолитего текста Министра Господарки, Праци и Политики Сполечнеј в справе вартштатов терапиевјеј (Дз.У. 2021 поз. 2284)

Розпорзедение Радн Министров з днин 30 груднин 2021 р. зменијјие розпорзедение в справе алгоритму преекзивиwanie сродков Паиштвовео Фуидусзу Реабилитаци Особ Ниепелносравних саморзедом воевудзким и повлатовым (Дз.У. 2021 поз. 3)

Розпорзедение в справе Закладов Активностн Заводовеј 2000 з днин 31.01 Дз.У.нр6,77: арт.2.1

Schimanek T., Finansowanie organizacji pozarządowych w Polsce. Diagnoza, [w:] S. Mazur, A. Pacut (red.), System finansowanie organizacji pozarządowych w Polsce, Kraków 2015.

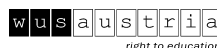
Schimanek T., Model regrantingu wraz z instrukcją stosowania. Wydanie III poprawione. Stan prawny: 31 юли 2021 г.

План за действие за социална икономика - Заетост, социални вприси и приобшаване - Европеека комисија (europa.eu)

Sztrak M. , Siwiński M. : Jak założyć przedsiębiorstwo społecznie zakorzenione? Warszawa 2008;

Установено от дн. 27 kwietnia 2006 р. о спудzielниач соејалних (Дз.У. 2006 р., Nr 94, поз. 651) чл. 5а, ust.1.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2021 poz. 573, z późn. zm.)

Партнери на ПРОСПЕР